

4.4. ЗАШТИТА ЕКОСИСТЕМА ПЛАНИНСКОГ МАСИВА ЈАХОРИНА

Иако је Јахорина објекат заштите више од пола вијека, до сада није постојала цјеловита научно-стручна студија из које би произашла адекватна заштита подручја. Постоје радови који су обрађивали шумску вегетацију, флору и вегетацију пашњака предпланинског појаса Јахорине, фауну различитих група животиња и друго, а за потребе Олимпијских игара рађена је обимна просторно-планска документација.

Републички Завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске је први пут објединио постојеће научне податке, урадио научно-стручну студију на основу које је валоризовао природне и културне вриједности, категоризовао их и одредио зоне и режиме заштите (*Јаворина*, 2009). Израда научно-стручне студије за потребе заштите Јахорине представља до сада најозбиљнији приступ заштити овог подручја.

Полазећи од Закона о заштити природе (*Службени гласник Републике Српске*, 4/08), те IUCN категоризације заштићених природних добара и цијенећи изузетне природне вриједности планине Јахорине предлаже се V категорија заштите – Заштићени пејзаж *Јаворина*.

Концепт заштите Заштићеног пејзажа *Јаворина* се заснива на заштити, развоју, уређењу и управљању За-

штићеним пејзажом, који подразумјева очување и унапређивање укупних природних вриједности и ресурса, пејзажних карактеристика, културно-историјског наслеђа и усклађеног развоја човјека и природе.

Укупна површина Заштићеног пејзажа *Јаворина* износи 11.546,68 ха. Унутар тог простора су за изузетно значајне предјеле, екосистеме, хидролошке објекте, природне ријеткости и историјске и културне вриједности предложени различити видови заштите, усаглашени с европским стандардима.

У оквиру границе заштићеног подручја предложени су режими заштите I, II и III степена. Зона I степена заштите има површину 976,68 ха, што је 8,34 %, II степен заштите има површину 976,6800 ха, или 5,86 %, док је зона III степена заштите највећа, с површином од 9.144,04 ха, или 79,19 %. Од укупне површине Заштићеног пејзажа на Регулациони план *Посебног подручја Јахорина* отпада 763,28 ха, односно 6,61 % укупне површине.

На основу анализе флоре и вегетације масива Јахорине, издвојено је неколико значајних станишта. То су: планинске рудине Голе Јахорине, пукотине кречњачких стијена, субалпска заједница бора кривуља (Сјениште, Тријеска), планински дијелови с очуваним шумским заједницама (Мали јавор, Велики јавор, Врело Праче), мразишне шуме (Мала Дворишта), седрено подручје (Паљанска Миљацка) и тресетиште (Дуго поље).

